Besluit van de Vlaamse Regering houdende voorlopige vaststelling van het ontwerp van gewestelijk ruimtelijk uitvoeringsplan 'Fort van Lillo' en houdende voorlopige gedeeltelijke opheffing van het beschermde stadsgezicht 'Lillo-Fort met veer en getijdenhaven' in Antwerpen

DE VLAAMSE REGERING,

Rechtsgronden

Dit besluit is gebaseerd op:

- De Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening artikel 2.2.10 §1, vervangen bij het decreet van 1 juli 2016;
- Het decreet van 21 oktober 1997 betreffende het natuurbehoud en het natuurlijk milieu, artikel 13, §1, gewijzigd bij het decreet van 9 mei 2014, artikel 13, §3, artikel 17, §3, eerste lid, vervangen bij het decreet van 19 mei 2006, artikel 18, gewijzigd bij het decreet van 19 juli 2002, artikel 25, §1, vervangen bij het decreet van 19 juli 2002 en artikel 27, §3, eerste lid, ingevoegd bij decreet van 19 juli 2002, artikel 28, gewijzigd bij het decreet van 19 juli 2002.
- Het decreet van 18 juli 2003 betreffende het integraal waterbeleid, gecoördineerd op 15 juni 2018, artikel 1.3.1.1, §1, eerste lid;
- Het Onroerenderfgoeddecreet van 12 juli 2013, artikel 6.2.2, artikel 6.2.5 gewijzigd bij het decreet van 15 juli 2016 en 13 juli 2018.

Vormvereisten

Volgende vormvereisten zijn voldaan:

- De Vlaamse Regering keurde op 30 november 2018 een startnota goed voor de opmaak van het gewestelijk ruimtelijk uitvoeringsplan 'Fort van Lillo'.
- Over de startnota werd een publieke consultatie georganiseerd van 29 januari 2019 tot 29 maart 2019. Op 7 februari 2019 werd een publiek participatiemoment georganiseerd. Volgende instanties brachten advies uit over de startnota: Strategische Adviesraad Ruimtelijke Ordening-Onroerend Erfgoed (SARO), Agentschap voor Natuur en Bos, Agentschap Wegen en Verkeer, agentschap Onroerend Erfgoed, Departement Mobiliteit en Openbare Werken, De Vlaamse Waterweg NV en provincie Antwerpen.
- Na de publieke consulatie over de startnota heeft het planteam een scopingnota opgemaakt. De wijze waarop rekening gehouden werd met de resultaten van de publieke consulatie is weergegeven in procesnota 2. De scopingnota en procesnota 2 werden gepubliceerd op de website van het Departement Omgeving.
- Naar aanleiding van het onderzoek dat na de publicatie van de scopingnota werd gevoerd, is een bijkomend planalternatief voorgesteld. Dit heeft aanleiding gegeven tot een tweede geactualiseerde scopingnota (scopingnota 2). Scopingnota 2 en de bijhorende geactualiseerde procesnota 3 werden gepubliceerd op de website van het Departement Omgeving. Over de procesnota 3 heeft het Vlaams Expertisecentrum

m.e.r. in haar advies van 5 februari 2026 zich akkoord verklaard met de reikwijdte, de detailleringsgraad en de inhoudelijke aanpak van het milieueffectrapport. De scopingnota 3 werd gepubliceerd op 27 februari 2026.

- Op basis van de elementen uit de startnota besliste het Team Externe Veiligheid op 17 juli 2018 dat er geen ruimtelijk veiligheidsrapport gemaakt moet worden (advies RVR-AV-0837). Naar aanleiding van de opmaak van scopingnota 2 bevestigde het Team Externe Veiligheid op 13 juni 2025 dat er geen ruimtelijk veiligheidsrapport gemaakt moet worden (advies RVR-AV-3479).
- De plenaire vergadering over het voorontwerp van gewestelijk ruimtelijk uitvoeringsplan 'Fort van Lillo' is gehouden op 18 november 2025. Volgende instanties brachten schriftelijk of mondeling advies uit naar aanleiding van de plenaire vergadering over voorontwerp: agentschap Onroerend Erfgoed, Agentschap voor Natuur en Bos, Agentschap Wegen en Verkeer, Departement Zorg, Toerisme Vlaanderen, Vlaamse Milieumaatschappij, Provincie Antwerpen, Haven van Antwerpen-Brugge NV. Op 18 november 2025, na de vergadering, werd een laattijdig advies van Stad Antwerpen ontvangen.

Motivering

Dit besluit is gebaseerd op de volgende motieven:

- In het bindend deel van het ruimtelijk structuurplan Vlaanderen wordt het Vlaams Gewest opgedragen de gebieden van de natuurlijke en agrarische structuur af te bakenen in gewestelijke ruimtelijke uitvoeringsplannen.
- De Vlaamse Regering heeft op 7 december 2001 beslist de afbakening van de gebieden van de natuurlijke en agrarische structuur uit te voeren in twee fasen. Voorliggend ruimtelijk uitvoeringsplan vormt een onderdeel van de tweede fase van de afbakening.
- Op 22 juli 2005 en op 21 april 2006 heeft de Vlaamse Regering het geactualiseerde Sigmaplan goedgekeurd, ter beheersing van overstromingsrisico's en het behalen van de natuurdoelstellingen in het Zeescheldebekken. Voorliggend plan moet aanleg van hogere dijken mogelijk maken die Fort Lillo en de achterliggende zeehaven beschermen tegen overstromingen;
- Doelstellingen van het plan zijn:
  - de dijkwerken die het Fort van Lillo beter moeten beschermen tegen overstromingen mogelijk maken;
  - het verplaatsen van de bestaande getijdenhaven als gevolg van de noodzakelijke dijkwerken mogelijk maken;
  - het creëren van een kader waarbinnen de uitvoering van het masterplan Lillo, en het verfijnde ontwerp, mogelijk wordt met onder meer het mogelijk maken van een nieuwe bezoekersparking.
- Het ruimtelijk uitvoeringsplan zal de noodzakelijke herbestemmingen doorvoeren om deze plandoelstellingen te realiseren. De toelichting en motivering van de concrete planopties is opgenomen in de toelichtingsnota bij het ontwerpplan.
- Het ruimtelijk uitvoeringsplan 'Fort van Lillo' in Antwerpen zal het koninklijk besluit van 15 april 1981 tot onder meer de bescherming als stadsgezicht van 'Lillo-Fort met veer en getijdenhaven' in Antwerpen, gepubliceerd in het Belgisch Staatsblad van 19 juni 1981, voorlopig gedeeltelijk opheffen. De gedeeltelijke opheffing van de getijdenhaven is te motiveren vanuit het algemeen belang. Door de uitvoering van het Geactualiseerd Sigmaplan wordt het Fort van Lillo en de achterliggende zeehaven beter beschermd tegen overstromingen. Hiervoor moet de getijdenhaven verdwijnen en dient de bescherming als stadsgezicht gedeeltelijk te worden opgeheven. Ook de opheffing van

het veer als onderdeel van het stadsgezicht kan gemotiveerd worden vanuit het algemeen belang: de bescherming wordt aangepast aan de huidige feitelijke toestand. Het oorspronkelijke veer is niet bewaard, waardoor ook de erfgoedwaarden ervan niet meer bewaard zijn en de motivatie van de bescherming ervan als onderdeel van het stadsgezicht niet meer onderbouwd kan worden. De gedeeltelijke opheffing omvat het opheffen van de bescherming van de getijdenhaven en het veer als onderdelen van het stadsgezicht. Dit vraagt het schrappen van de woorden 'met inbegrip van het veer en het getijdenhaventje' in artikel 2 van het voornoemde beschermingsbesluit. De afbakening van het stadsgezicht blijft behouden. De aanwezigheid van een getijdenhaventje bij Fort Lillo wordt weliswaar bestendigd, maar op een gewijzigde locatie buiten de historische vestingstructuur en dus buiten de perimeter van het beschermde stadsgezicht. Het nieuwe en nog te realiseren getijdenhaventje buiten de historische vestenstructuur heeft geen erfgoedwaarde en maakt bijgevolg géén deel meer uit van het beschermde stadsgezicht.

- De gegevens vermeld in artikel 6.2.5 van het Onroerenderfgoeddecreet zijn opgenomen in bijlage VI bij dit besluit.

Juridisch kader

Dit besluit sluit aan bij de volgende regelgeving:

- Het besluit van de Vlaamse Regering van 23 september 1997 houdende de definitieve vaststelling van het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen, bekrachtigd bij het decreet van 17 december 1997 wat de bindende bepalingen betreft en op de besluiten van de Vlaamse Regering van 12 december 2003 en 17 december 2010 houdende de definitieve vaststelling van een herziening van het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen, bekrachtigd bij de decreten van 19 maart 2004 respectievelijk 25 februari 2011, wat de bindende bepalingen betreft.
- Het koninklijk besluit van 3 oktober 1979 houdende de vaststelling van het Gewestplan Antwerpen.
- Het besluit van de Vlaamse Regering van 30 april 2013 houdende de definitieve vaststelling van het gewestelijk ruimtelijk uitvoeringsplan 'Afbakening Zeehavengebied Antwerpen'.
- Het besluit van de Vlaamse Regering van 23 april 2014 houdende de aanwijzing van het habitatrichtlijngebied 'BE 2300006 Schelde- en Durme-estuarium van de Nederlandse grens tot Gent' en de bijhorende instandhoudingsdoelstellingen.
- Het besluit van de Vlaamse Regering van 17 maart 2017 houdende vaststelling van de instandhoudingsdoelstellingen en prioriteiten voor de met toepassing van de Vogelrichtlijn aangewezen speciale beschermingszone 'BE 2301336 Schorren en polders van de Beneden-Schelde', gewijzigd bij besluit van 17 mei 2019.

Initiatiefnemer

Dit besluit wordt voorgesteld door de Vlaamse minister van Omgeving en Landbouw.

Na beraadslaging,

DE VLAAMSE REGERING BESLUIT:

Artikel 1. Het bij dit besluit gevoegde ontwerp van gewestelijk ruimtelijk uitvoeringsplan 'Fort van Lillo' wordt voorlopig vastgesteld.

De normatieve delen van dit ontwerp van gewestelijk ruimtelijk uitvoeringsplan zijn bij dit besluit gevoegd als:

1. bijlage I, het verordenend grafisch plan;
2. bijlage II, de stedenbouwkundige voorschriften bij het grafisch plan.

De niet-normatieve delen van dit ontwerp van gewestelijk ruimtelijk uitvoeringsplan zijn bij dit besluit gevoegd als:

1. bijlage IIIa, de toelichtingsnota met de tekstuele toelichting;
2. bijlage IIIb, de toelichtingsnota kaarten;
3. bijlage IV, het register met de percelen waarop een bestemmingswijziging wordt doorgevoerd die aanleiding kan geven tot een planschadevergoeding, een planbatenheffing of compensatie;
4. Bijlage V, het ontwerp plan-MER;
5. Bijlage VI, motivering gedeeltelijke opheffing van de bescherming als stadsgezicht van 'Lillo-fort met veer en getijdenhaven' in Antwerpen

Artikel 2. Het koninklijk besluit van 15 april 1981 tot onder meer de bescherming als stadsgezicht van 'Lillo-Fort met veer en getijdenhaven' in Antwerpen, gepubliceerd in het Belgisch Staatsblad van 19 juni 1981, wordt voorlopig gedeeltelijk opgeheven.
In artikel 2 van het genoemde besluit wordt de tekst "het geheel van het Fort Lillo met inbegrip van het veer en het getijdenhaventje" vervangen wordt door "het geheel van het Fort Lillo".

Artikel 3. De Vlaamse minister, bevoegd voor Omgeving, is belast met de uitvoering van dit besluit.

Brussel, 6 maart 2026.

De minister-president van de Vlaamse Regering,

Diependaele Matthias

Matthias DIEPENDAELE

De Vlaamse minister van Omgeving en Landbouw

Brouns Jo

Jo BROUNS

De Vlaamse minister van Begroting en Financiën, Vlaamse Rand,
Onroerend Erfgoed en Dierenwelzijn,

Weyts Ben

Ben WEYTS

Bijlage I. Verordenend grafisch plan

Gezien om gevoegd te worden bij het besluit van 6 maart 2026 van de Vlaamse Regering houdende de voorlopige vaststelling van het ontwerp gewestelijk ruimtelijk uitvoeringsplan 'Fort van Lillo'.

Brussel, 6 maart 2026.

De minister-president van de Vlaamse Regering,

Diependaele Matthias

Matthias DIEPENDAELE

De Vlaamse minister van Omgeving en Landbouw

Brouns Jo

Jo BROUNS

De Vlaamse minister van Begroting en Financiën, Vlaamse Rand, Onroerend Erfgoed en Dierenwelzijn,

Weyts Ben

Ben WEYTS

Bijlage II. Stedenbouwkundige voorschriften

Gezien om gevoegd te worden bij het besluit van 6 maart 2026 van de Vlaamse Regering houdende de voorlopige vaststelling van het ontwerp gewestelijk ruimtelijk uitvoeringsplan 'Fort van Lillo'.

Brussel, 6 maart 2026.

De minister-president van de Vlaamse Regering,

Diependaele Matthias

Matthias DIEPENDAELE

De Vlaamse minister van Omgeving en Landbouw

Brouns Jo

Jo BROUNS

De Vlaamse minister van Begroting en Financiën, Vlaamse Rand, Onroerend Erfgoed en Dierenwelzijn,

Weyts Ben

Ben WEYTS

Bijlage IIIa. Toelichtingsnota - tekst

Gezien om gevoegd te worden bij het besluit van 6 maart 2026 van de Vlaamse Regering houdende de voorlopige vaststelling van het ontwerp gewestelijk ruimtelijk uitvoeringsplan 'Fort van Lillo'.

Brussel, 6 maart 2026.

De minister-president van de Vlaamse Regering,

Diependaele Matthias

Matthias DIEPENDAELE

De Vlaamse minister van Omgeving en Landbouw

Brouns Jo

Jo BROUNS

De Vlaamse minister van Begroting en Financiën, Vlaamse Rand, Onroerend Erfgoed en Dierenwelzijn,

Weyts Ben

Ben WEYTS

Bijlage IIIb. Toelichtingsnota - kaarten

Gezien om gevoegd te worden bij het besluit van 6 maart 2026 van de Vlaamse Regering houdende de voorlopige vaststelling van het ontwerp gewestelijk ruimtelijk uitvoeringsplan 'Fort van Lillo'.

Brussel, 6 maart 2026.

De minister-president van de Vlaamse Regering,

Diependaele Matthias

Matthias DIEPENDAELE

De Vlaamse minister van Omgeving en Landbouw

Brouns Jo

Jo BROUNS

De Vlaamse minister van Begroting en Financiën, Vlaamse Rand, Onroerend Erfgoed en Dierenwelzijn,

Weyts Ben

Ben WEYTS

Bijlage IV. Register met de percelen waarop een bestemmingswijziging wordt doorgevoerd die aanleiding kan geven tot een planschadevergoeding, een planbatenheffing of compensatie.

Gezien om gevoegd te worden bij het besluit van 6 maart 2026 van de Vlaamse Regering houdende de voorlopige vaststelling van het ontwerp gewestelijk ruimtelijk uitvoeringsplan 'Fort van Lillo'.

Brussel, 6 maart 2026.

De minister-president van de Vlaamse Regering,

Diependaele Matthias

Matthias DIEPENDAELE

De Vlaamse minister van Omgeving en Landbouw

Brouns Jo

Jo BROUNS

De Vlaamse minister van Begroting en Financiën, Vlaamse Rand, Onroerend Erfgoed en Dierenwelzijn,

Weyts Ben

Ben WEYTS

Bijlage V. ontwerp Plan-MER

Gezien om gevoegd te worden bij het besluit van 6 maart 2026 van de Vlaamse Regering houdende de voorlopige vaststelling van het ontwerp gewestelijk ruimtelijk uitvoeringsplan 'Fort van Lillo'.

Brussel, 6 maart 2026.

De minister-president van de Vlaamse Regering,

Diependaele Matthias

Matthias DIEPENDAELE

De Vlaamse minister van Omgeving en Landbouw

Brouns Jo

Jo BROUNS

De Vlaamse minister van Begroting en Financiën, Vlaamse Rand, Onroerend Erfgoed en Dierenwelzijn,

Weyts Ben

Ben WEYTS

Bijlage VI. Motivering gedeeltelijke opheffing van de bescherming als stadsgezicht van ‘Lillo-fort met veer en getijdenhaven’ in Antwerpen

Gezien om gevoegd te worden bij het besluit van 6 maart 2026 van de Vlaamse Regering houdende de voorlopige vaststelling van het ontwerp gewestelijk ruimtelijk uitvoeringsplan ‘Fort van Lillo’.

Brussel, 6 maart 2026.

De minister-president van de Vlaamse Regering,

Getekend door:Diependaele Matthias An
Getekend op:2026-03-06 16:33:35 +01:0
Reden:Ik keur dit document goed

Diependaele Matthias Vlaamse overheid

Matthias DIEPENDAELE

De Vlaamse minister van Omgeving en Landbouw

Getekend door:Brouns Jo
Getekend op:2026-03-06 14:22:15 +01:0
Reden:I approve this document

Brouns Jo Vlaamse overheid

Jo BROUNS

De Vlaamse minister van Begroting en Financiën, Vlaamse Rand, Onroerend Erfgoed en Dierenwelzijn,

Getekend door:Ben Weyts (Signature)
Getekend op:2026-03-07 13:53:17 +01:0
Reden:Ik keur dit document goed

Weyts Ben Vlaamse overheid

Ben WEYTS